

מסורת הש"ס

6) וילך כנסתו... 7) וילך כנסתו... 8) וילך כנסתו...

כל מונוטיו של אדם... כל מה שעמית להשמך כשנה שיהא נון משס קצוב לו כך וכן ישמך כשנה זו ויש לו לחזר מלשנות יאלה מרובה שלא יוסיפו לו שטר למונות אלה מה שפקדו לו: מוץ מהולאם שפסוק. אותה לא פסקו לו מה ישמך ללרכה ומהיכן תבואה אלא לפי מה שרגיל ממילאם לו לשעה או לאחר שעה: וסופין לו כלומר ממילאין לו שטר מועט: מאי קראש. שקולבין מוונת בראש השנה: שפחדש מפכסה זו. שהלגנה מתמקה זו שאינה נראית לכל אדם אלא שחיתם ליושבי מונח ועברית ליושבי מערב כדלמך ברי"ה (דף כז:) עשרים וארבע שעות מתמקה סיהרא: הוי אומר זה ר"ה. דלילו שלר י"ט ככר נתמללה הלגנה נמקתה ונראית בכל מקום: ככסה ליום חגו. אכחדש קלי מקטו נחדוש הלגנה שופר כשהיא מתמקה ביום חגו: ואוכל אס הראשונה. מנאל אוכלה לו כדי שמהא היפה נאלמה כשנת דליוא לה אכילתה של הראשונה לכבוד שנת: לשם שמים. נועט שמדמן לו נאה לשנת: מחד שנין לשנין. מלמד כשנת שן מן לךך לשנת הכאה: יום וסן יעמך לנו אה לרבינו ועזרתנו: אינו לרין להודיעו. לומר שלא יהא זה יושב ומהיה מהיכן בא אליו דבר זה: ומשה לא ידע. אלמא נתן לו הקב"ה קרון עור פנים ולא הודיעו: לדעם כי אני ה' וגו'. רשיה דקרא אן אה שנתויה שממרו ומאי לדעת רובא אלי שמודיעם מה מתנה שנונה אלי מבקש ליתן להם: לרין להודיע אלו. לעשות לו אה וסימן שאס אלמא קודם שיבא לאמו תראה אה האות ומשאלנו מי עשה לך כך והוא יאמר פלוגי וגם נתן לי פת ומתקן קך ידעו אזוי ואלמו שהוא אוהבם ומרבה מהם ורעות ציראל: דעכילא לגלוי. כגון קרון פנים דמשה שהודיעוהו הרואין לךך הנותן להודיעו: ומלי ליה כותלא. נתן כחול סבינות עניו: לא י' ונעטשו נכריים עלה. ואן אשכחתי שמר הקב"ה להעניטן על המורה ועל המלות דכתיב וחרם מעטיר למו הופיע מחר פארן (דברים לג) וכתיב אלה מתמתן יבא (חנוקה ג) נשמה יסירה. רוחך לב למונה ולשמה ולהיות פתוח לרוחה ויאכל ויסתרי) ואן נפשו קלה עליו: וינפש. דרשין ליה אי עיל הנפש שהלכה לה: לא שנו. דהוי ערוב: דמלפס. לפתן בעיני דמוכחא מלמא שעשי לנחש: ופס לא מלפסא. הנלן לא מוכחא מלמא היא שהרי בכל יום יש להם: שבוילי קדרה. שגשאריו כלל ממתין: סומך עליהם. מערב יום טוב לשם ערוב ולא אמרין לא חשיבו ובעלי: גוררו. מערב יום טוב: אין כסה משום שבוילי נכריים. שגורו ממתינים כשבוילי נכריים משום חמנות ועל שנאלכ כמו שהוא מי לא גזרו על שבוילי דכין שנאלכ כמו שהוא מי אינו כסא דהרסנא. מנוגן בשומן קרבי דגים ובקמת: איסרי. דקמת אין נאלכ כמו שהוא מי לפיכך יש בו משום ערוב נכריים:

יום טוב פרק שני ביצה

מז.

עין משפט

1 א וסור א"ח סימן פ"ט... 2 ב מ"י פ"ו מהל' י"ד... 3 ג א"ח סימן פ"ט... 4 ד ה"מ פ"ו מהל' י"ד... 5 ה מ"י פ"ו מהל' י"ד...

כל מונוטיו של אדם קצובים בו והוצאת בניו להחמור תורה. פריי הכל נפקי מקראי דלעיל מונוטיו שנכתב כדלמך לו עליו ואני פורע מורה דכתיב וזמות היא מורה דכתיב פקודי ה' ישרים משמתי לב (מלאים יט):

איהו חג שהחדש מתכסה בו וב' פשטי שהלגנה אנה נראית וקשה לפי זה הדיבור ליה למימר שהלגנה מתמקה לךך (לפרי"ת שרי"ת) מודמן זו כלומר שרגיל לנא בו וכסא לשון זמן כמו ליום הכסא יבא בימו (משלי ו) ורבינו משולם פירש מתמקה שלא היה שער של ר"ח קרב זו והקשה רבינו מס דנחמספתא (ל' קלמר דקמחיט ו' י"ו) שעירי כשנה וקא חשיב י"ב שעירי דלש"י מדעים ולא מלניו י"ב אס לא היה שער דר"ח דר"ה והשיב לו רבינו משולם דלא עלה על לבו לומר כן אלא הימה דעמו דלא מפרש קרא כהדיא של ראש חדש דלש השנה דכתיב בפיתחם אלה עולת השנה ומטעם לא הוכיח ו"מ מתמקה שאין מוזכרין אותו במוסף דלש השנה ור"ת היה אומר דלרבה הואיל והיה קרב מסיבתם אותו במוסף דלש השנה ותקן ר"ת לומר במוסף מלמד עולת המדש וגו' וכן מקן לומר שני שעירי בהלכתם וגו' שער אחד של ראש חדש ושער אחד של ר"ה: אמר

מיתבי 'לדעת כי אני ה' מקדשכם אמר לו הקב"ה למשה משה מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיע אותם מכאן אמר רבן שמעון בן גמליאל הנותן פת לחינוך צריך להודיע לאמו לא קשיא הא במתנה דעבידא לאגלווי הא במתנה דלא עבידא לאגלווי שבת נמי מתנה דעבידא לאגלווי מתן שברה לא עבידא לאגלווי: אמר מר מכאן אמר רשב"ג הנותן פת לחינוך צריך להודיע לאמו 'מאי עביד ליה שייף ליה משמח ומלי ליה כוחלא והאידיא דהיישין לכשפים מאי אמר רב פפא שייף ליה מאורה ליה א"ל יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי כל מצות שנתן להם הקב"ה לישראל נתן להם כפרהסיא חוץ משבת שנתן להם כצנעא שנאמר 'בני ובין בני ישראל אות היא לעולם אי הכי לא לענשו נכריים עלה שבת אודועי אודיעניהו מתן שברה לא אודיעניהו ואי בעית אימא מתן שברה נמי אודיעניהו נשמה יתירה לא אודיעניהו 'דאמר רבי שמעון בן לקיש נשמה יתירה נתון הקב"ה באדם ערב שבת ולמצאי שבת גושלין אותה הימנו שנאמר 'שבת וינפש כיון ששבת ווי אברה נפשו: עושה אדם תבשיל מערב יום טוב: אמר אביי 'לא שנו אלא תבשיל אבל פת לא מאי שנא פת דלא איילמא מידי דמלפת בעינין ופת לא מלפתא והא דיימא נמי דלא מלפתא דאמר ר' זירא הני בבלאי טפשיא דאכלי בהנמא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי מערבין בדייסא אלא מידי דלא שכיב בעינין ופת שכיחא איכא דאמרי אמר אביי לא שנו 'אלא תבשיל אבל פת לא מאי טעמא איילמא דמידי דלא שכיב בעינין ופת שכיחא והא דיימא אלא 'מידי דמלפת בעינין ופת לא מלפתא ודיימא נמי לא מלפתא דאמר ר' זירא הני בבלאי טפשיא דאכלי בהנמא ואמר ר' חייא 'עדשים שבשוילי קדרה סומך עליהן משום ערובי תבשילין וה"מ דאית בהו כוית אמר רב יצחק בריה דרב יהודה 'שמנונית תבשיל גבי הסכין גוררו וסומך עליו משום ערובי תבשילין והני מילי דאית בהו כוית אמר רב אסי אמר רב 'דיגים קטנים מלוחים אין בהם משום בשולי נכריים ואי עברניהו נכרי כסא דהרסנא אסור פשיטא מהו דתימא הרסנא

דאית בהו כוית. ושמנונית שייב הסכין, אם יש בה כוית גוררה וסומך עליה משום ערובי תבשילין. ומכאן שאמרו בין לאחר בין לפניה, והאי דתנין תבשיל זה אפילו שלוק או עלי או כבושיל אפילו קוליה דאספנין שנתן עליו חמין מעיטין ותחלתו וסופו אין לו שיעור, אוקימנא אין לו שיעור לפעולה, אבל יש לו שיעור למטה, פירוש לא יורה פחות מכמה, אבל למעלה, כלומר ביותר מכמות אפילו אף יותר אין לו שאמרו דוי. ואמרין דגם קטנים מלוחין אין בהם משום בשולי נכריים, כלומר מלוחים הוא בשולם, והני לא בשל כלום כי בכב מבשלים קל, וקוילי כל שאינו עולה על שלש מליקים לית בהו את התא נאין בו משום בשולי נכריים, והוה פירוש בפרק אין סומך, וכן אלו צלמו גוי סומך עליהן משום ערובי תבשילין, ואי עברניהו גוי כסא דהרסנא, כלומר בישל הרגס הללו עם הקטן, אסור משום כישולי נכריים, מאי טעמא קמחא עיקר, ולדברי הכל אינו נאלכ כמות שהוא חי, ונראה על שבוילי (מלכות) לאכול בו דמי לדייסא.

תורה חור השלם

- 1. חקטו בחור שופר בכסה ליום חגנו. תהלים פא ד. 2. כי חק לישראל אתה מושקט לאלדי יעקב. תהלים פא ה. 3. רק אדעתה הבהינם כי קנה כי חק להבינם מאת פירעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פירעה על כן לא מברך את אדמתם. בראשית פו ב. 4. שוא ודבר קוב הרוק מחני ראש וישר אל מתי לי הטרפיש אל שפלי ל. 5. ברוך אדני יום יום תנסע לנו האל ישוענו. תהלים סח ב. 6. ויהי כבוד משה מרר בני ושיני לוח עזרת סיו משה בדרתו ימי הקר ומשה לא ידע כי שר ער פניו בדרבו אה: שמות לו ט. 7. ואהה דבר אל בני ישראל לאמנא אך את שבתתי ששמרו כי את דבא בני ויביעם לדחיתכם לדעת כי אני ה' מקדשכם. שמות לג יג. 8. בני ובין בני ישראל את הוא דוא ליעלם כי ששת ימים שפעה ית את השמים ואת הארץ ויביום השביעי שבת הנשמה. שמות לו יז.

הנהגות הב"ב

6) נט' קלין זו מתי' (ועד יום הכפורים) תחת' יוני' ס'א ועד ראש השנה:

הנהגות מהר"ב

אן נשיא מהוללת שמת והוללת י"ט. יבין עיין מדרש רבה פ' אמור ריש פ' י' וס' נלמד גם ר"ח, והשי' עלה היסוד י"ד ויהי כלל הנהגת י"ט דר"ח חיקר טעם כדלמא שפסקה טו ע"ה. ועין בעטור זכתי שמת ומתי' (מתי' זכתי שמת ומתי' ש. ומתי' ש' זכתי ומתי' המדרש הו' לנכריי אלא דמית הרבי' ז"ל:

מופשי רש"י

השורש מתכסה בו. לחוקים כגון שחירת חזק מנחם יעקבית לני מנחם

דאית בהו כוית. ושמנונית שייב הסכין, אם יש בה כוית גוררה וסומך עליה משום ערובי תבשילין. ומכאן שאמרו בין לאחר בין לפניה, והאי דתנין תבשיל זה אפילו שלוק או עלי או כבושיל אפילו קוליה דאספנין שנתן עליו חמין מעיטין ותחלתו וסופו אין לו שיעור, אוקימנא אין לו שיעור לפעולה, אבל יש לו שיעור למטה, פירוש לא יורה פחות מכמה, אבל למעלה, כלומר ביותר מכמות אפילו אף יותר אין לו שאמרו דוי. ואמרין דגם קטנים מלוחין אין בהם משום בשולי נכריים, כלומר מלוחים הוא בשולם, והני לא בשל כלום כי בכב מבשלים קל, וקוילי כל שאינו עולה על שלש מליקים לית בהו את התא נאין בו משום בשולי נכריים, והוה פירוש בפרק אין סומך, וכן אלו צלמו גוי סומך עליהן משום ערובי תבשילין, ואי עברניהו גוי כסא דהרסנא, כלומר בישל הרגס הללו עם הקטן, אסור משום כישולי נכריים, מאי טעמא קמחא עיקר, ולדברי הכל אינו נאלכ כמות שהוא חי, ונראה על שבוילי (מלכות) לאכול בו דמי לדייסא.